

SAMEN SPRAAK

Kerk en Vrede

n Nederland is in de vorige eeuw een interessante beweging vanuit de kerken ontstaan. Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog heerste alom verbijstering over het verwoestende geweld dat vele Europese landen had lamgelegd.

Landstreken waren onleefbaar geworden, dorpen van de kaart geveegd, bewoners gevlucht of omgekomen, miljoenen soldaten gesneuveld, zo niet verminkt.

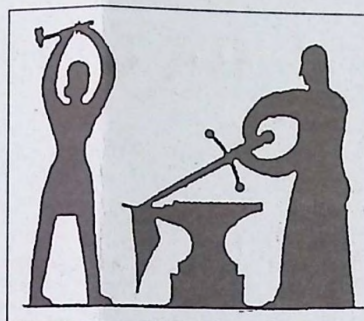
Op een marmeren plaat bij de ingang van een fort bij Verdun staat het verdriet van een moeder: mijn zoon, jouw ogen zijn voor altijd gesloten maar de mijne zijn voor altijd gevuld met tranen. De oorlogsmachine die op bloed en tranen draait en waarvan nooit genoeg is had over de hele wereld slachtoffers gemaakt. Lees het maar uitvoeriger na in het monumentale boek van Geert Mak over Europa.

In Amerstol, een dorpje aan de Lek, werkte rond 1920 ds. Hugenholtz (1888-1973) als predikant van de hervormde gemeente. Op 8

oktober 1924 richtte hij de vereniging Kerk en Vrede op met als doel vanuit de Bijbel, het beste van de christelijke traditie en het gezonde verstand gewelddoos denken en handelen te stimuleren: '... spreekt, getuigt, helpt ... bestrijdt het militarisme dat de zielen vergiftigt en de menschheid met ondergang bedreigt...!'. Hij leidde vanuit de pastorie met uiterst eenvoudige middelen deze nieuwe vereniging die in korte tijd uitgroeide tot een belangrijke kritische stroming in kerkelijk Nederland. Mensen als ds. J.J. Buskes, prof. Dr. G.J. Heering sr, prof. Dr. H. de Graaf gaven rond de Tweede Wereldoorlog stem aan de bijbels-theologische uitdaging de duivelse kringloop van geweld te ontmaskeren en te doorbreken. Tot op vandaag is de vereniging Kerk en Vrede een platform voor iedereen die meer zicht wil krijgen op de oorzaken van geweld en om strategieën voor gewelddoos handelen te bedenken en in praktijk te brengen. Kerk en Vrede. Een prachtige vereniging. Al 35 jaar ben ik lid! En ik kan er heel wat mee. Ook voor mezelf. Een voorbeeld:

Het IKV (Interkerkelijk Vredesberaad, 40 jaar na Kerk en Vrede ontstaan, ook vanuit de kerken) sponsorde mijn studiereis met vijftien studenten naar Bethlehem, begin mei dit jaar. Bethlehem ligt in Palestijns gebied. Je ziet op een heuvel de nederzetting van Israëliische kolonisten. Je ziet de hoge muur die opgetrokken wordt. Je ziet het dorre niemandsland er omheen. Je loopt in de geboortekerk van Jezus Christus, je dwaalt over de velden van Efratha. Concreet doel van onze studiereis was ondermeer een interreligieus vredesproject te steunen dat Palestijnse jongeren leert de fatale spiraal van geweld te doorbreken.

We landden 's nachts in Tel Aviv, Israëliisch gebied. Jonge soldaten stonden bij de douaneposten, gewapend, geweer aan het lichaam, hand bij de trekker. Je kon niet om hen heen. De situatie kwam heel dreigend over. Ik keek één van hen in de ogen en zei: You could have been my daughter... Je kon

Informatieblad voor de
Samen op Weg-gemeente van Enschede
17e jaargang nr. 11
Zaterdag 6 november 2004
Verschijnt maandelijks behalve in augustus

mijn dochter zijn. Er kwam een glimlach op haar gezicht en de loop van haar geweer zakte. Er onstond een gesprekje. Ik vertelde van de gerestaureerde synagoge in Enschede. Later heb ik dat nog vaak herhaald: you could have been my daughter, you could have been my son ...

Kerk en Vrede bestaat dit jaar 80 jaar

Dat is een respectabele leeftijd. De leeftijd der sterken. Zoals alle bewegingen die zich richten op idealen: vrede, gewelddoosheid, pacifisme, maakt Kerk en Vrede momenteel geen groeiperiode door. Maar ik haast mij te melden dat twee jonge medewerkers van het secretariaat van Kerk en Vrede een paar jaar geleden afstudeerden aan de Universiteit Twente en als student actief waren bij het SPe studentenplein! Wanneer wordt het jubileum gevierd? Op zaterdag 20 november 2004 te Amsterdam in de Mozes- en Aäronkerk, vanaf 10.00 uur 's morgens. Het hele programma vindt u op de homepage van Kerk en Vrede. Het ochtendgedeelte wordt ondermeer door mij verzorgd. Ik ga een aantal fragmenten uit de documentaire film van Michael Moore: Bowling for Columbine laten zien. Een opsomming van oorlogen vanaf 1945. En vooral: twee scholieren die dood en verderf zaaien op hun school op 20 april 1999. En ook: Op diezelfde dag worden de zwaarste bombardementen in de oorlog om Kosovo uitgevoerd. Angst en geweld beheersen een samenleving. Na 11 september 2001 helemaal. Aldus de film. In workshops wordt vervolgens nagedacht over vragen als: Hoe leren we anders om te gaan met angst? Hoe doorbreken we geweld? Hoe maken we vrede? In het groot en in het klein?

Dat zijn vragen die wij nooit los mogen laten.
Nu niet, nooit niet, in geen 80, geen 100 jaar!
Wie gaat mee naar Amsterdam op 20 november?

Kees Kuyvenhoven, studentenpredikant Universiteit Twente

c.kuyvenhoven@utwente.nl

zie ook www.kerkenvrede.nl

zie ook www.utwente.nl/spe

De stelling bij dit artikel luidt: *Na het einde van de Koude Oorlog zijn er veel hete oorlogen ontstaan. Vredesbewegingen zijn dus meer dan hard nodig!*

U kunt reageren bij p.ter.horst@studieaccess.nl